

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijska
Mala lista. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 87. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

SAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L.,
četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L.,
pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cr. ... 4 L.
Pri 3 kratni ... 10 kratni ...
SKA KNJIZN ...
LJUBLJ ...
eseda v na-
eseda; 5
VELIKI ...
oglašnju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 8. junija: Medard; Pacifik; Maksim. — Sobota, 9.: Primož in Felicijan. — Nedelja, 10.: Margareta; Bogomil. — Ponedeljek, 11.: Barnaba. — Torek, 12.: Janez Fakund. — Sreda, 18.: Anton Padovanski; Akvilina. — Četrtek, 14.: Bazilij. — Petek, 15.: Srce Jezusovo; Vid. — Sobota, 16.: Jošt; Gvido.

MALE NOVICE.

Nobile na Francoježefovi zemlji.

Vzhodno od Svalbardov na skrajnem severu je otočje, ki nosi ime po rajnem cesarju Francu Jožefu. Dne 3. junija je neki Schmidt na Ruskem (Voznesenske Vohny?) vjel radio-telegram te vsebine: «Zrakoplov Italia pristal na Francoježefovi zemlji». Hitro se je vest raznesla na vse strani, a ni bila dovolj gotova. Sedaj poroča ruska vlada, da je poročilo zanesljivo. Tako je upanje, da se Nobile nahaja na Francoježefovi zemlji in da mu v kratkem pride pomoč, ker so od vseh krajev odšli reševalci. Rusi pošljejo posebno rešilno ekspedicijo naravnost na Francoježefovo zemljo.

Velik Mussolinijev govor.

V torek 4. t. m. je imel ministrski predsednik in zunanji minister Mussolini obsežen govor v senatu. Govor je trajal 1 uro in tri četrt. Mussolini je v govoru pojasnjeval vso zunanjo politiko fašistovske vlade in se dotaknil razmerja do raznih držav. Prihodnjic bomo prinesli daljši izvleček iz govora, ker danes nam prostor ne dopušča.

Italijansko-turška pogodba.

Na 30. maja so v Rimu podpisali diplomatsko pogodbo med Italijo in Turčijo. Glavna vsebina pogodbe je ta: 1. Obe državi se obvezujeta, da ne bosta načeli političnih zvez, ki bi ogrožala eno ali drugo pogodbeno stranko; 2. v slučaju spopada ene pogodbene stranke s kako tretjo državo, se obvezuje druga pogodbeni stranka, da ostane nevtralna; 3. v slučaju sporov med obema pogodbenima strankama, bo uvedeno spravno postopanje (arbitraž).

Nov poslanik v Belgradu.

Diplomatski zastopnik Italije v Belgradu, general Bodrero, je odpoklican. Njegovo mesto zavzame Galli, dozdaj zastopnik v Lizboni na Portugalskem. Galli je znan diplomat; svoječasno, ko je bil Trst pod Avstrijo, je Galli služboval nekaj časa pri tukajšnjem italijanskem konzulatu.

Huda kri na severu.

Litavska vlada je spremenila nekatere določbe državne ustave. Med drugim je tudi rečeno v novi ustavi, da je glavno mesto Litve nesrečno Vilno, ki ga imajo v rokah Poljaki. To pomeni: vi Poljaki ste nam ukradli glavno mesto, le počakajte! — Ob tem naznanilu si Poljaki divje vihajo dolge brke.

Tržaško prebivalstvo.

Izšli so mesečni podatki o pomnoževanju ljudstva v maju. V mestu Trstu je bilo rojenih 284 (april 316), umrlo 267 (321), porok 129 (155). V tržaški deželi brez Trsta je bilo rojenih 193 (april 229), umrlih 108 (124), porok 38 (43). — Če denemo mesto in deželo vkup, je bilo rojenih 477 (v aprilu 545), mrtvih 375 (v aprilu 445), porok 167 (198). Rojstev je bilo torej 68 manj kakor v aprilu, smrtnih slučajev pa 70 manj, porok pa 31 manj. — Če od rojenih v maju 477 odštejemo umrlih 375, dobimo narastek prebivalstva v maju za 102 osebi.

Avtonomija v zapor.

V Alzaciji na Francoskem so imeli to pomlad dolgotrajen proces, ki je zajel vso Francijo in deloma tudi ostalo Evropo. To je bil sodnijski proces proti avtonomistom. Vršil se je v Kolmarju.

Auzacija in Lotaringijo (Loreno) je Francija iztrgala Nemcem 1. 1918. Prej so jo bili Nemci iztrgali Francozom 1. 1871. Ta dežela je starodaven predmet sovraštva in političnega trganja. Naseljena je deloma z Nemci, deloma s Francozi, Nemčija je po 1. 1871. dala tej deželi neko posebno stališče v zboru nemških dežel, kar je kolikor toliko dihalo po avtonomiji. Francija se po 1. 1918. ni mogla povzpeti do te stopnje politične modrosti. Francozi so v dobroto in popolnost svojega vladnega stroja tako zaljubljeni, da se z njimi sploh ne da pametno govoriti o samoupravi ali samostojnosti dežel. Samo omeniti kaj takega je žalitev. Francije in veleizdajstvo. Alzačani, zbrihani vsled svojega posebnega položaja in navajeni pametne in točne uprave, so takoj pogruntali, da je francoski vladni stroj stara skatla. To so tudi naglas povedali v svojih časopisih in na zborih. Zahtevali so tudi pod francosko državo nakaj avtonomije in samostojnosti. S tem so se globoko zamerili vsem staromodnim patriotom v Parizu.

Nova avtomobilna zveza.

Z Reke v Bistrico in nazaj vozi od 28. maja dalje nova korjera. Ustavlja se v Preluki, Matuljah, Juršičih, Jurdanih, Permanih, Rupi (na Srangi in v vasi), Jelšanah, Doljenah, Kosezah. Vožnja po celi progi v eno smer stane 10 lir, za tja in nazaj pa 18 L. Otroci do 6. leta plačajo polovico. Listek za povratek se lahko vzame na vsaki postaji. Korjera odhaja iz Bistrice ob 8.20 zjutraj in ob 18.45 zvečer — z Reke odhaja ob 7. zjutraj in ob 17.15 zvečer.

Dober hodec.

V Ameriki so se skušali v hitri hoji na velikansko daljavo od Los Angeles do Njujorka (5551 km). Na pot se jih je podalo 190, na cilj jih je prišlo le še 55. Med temi je bil Tržačan Just Umek, ki je došel peti in dobil 1000 dolarjev nagrade.

Nagla smrt.

V Trstu je umrl nepričakovano g. Ivan Krže, trgovec. Bil je znan in priljubljen pri naših ljudeh. Svetila mu večna luč!

Po 14 letih.

Pretekli mesec se je povrnil iz ruskega ujetništva kmet Mihael Vorič, iz puljske okolice v Istri. Ob izbruhu vojne so ga pobrali k vojakom in tako je prišel na rusko fronto v Karpatih, kjer so ga v februarju 1915. zajeli Rusi. Ko je vojna končala se ni več povrnil in njegova žena je bila že zdavnaj obupala, da ga bo še kdaj videla. Po raznih dogodivščinah so ga Rusi spravili v Turkestan, kjer je ostal, dokler ga ni rešil in spravil v domače kraje italijanski konzulat v Moskvi.

Ruski samomorilski klub v Berlinu.

V Berlinu je 21 letni Rus Aleksej Fränkl ustrelil svojo 22 letno rusko prijateljico Kaminskajo in nato še samega sebe. Ob tej priliki je prišlo na dan, da obstoja v Berlinu med tamkajšnje rusko mladino samomorilski klub, katerega člani imajo vsi namen, da se čimprej poslovo od življenja. Na zunaj nastopa klub kot dijaško društvo. Pomankanje in brezdominstvo ter brezverstvo ugonablja ruske emigrante duševno in telesno.

Alzačani so tudi v verskih rečeh bolj zbrihani kakor patriotični francoski katoličani. Zato na morejo prebaviti framsonske državne postavodaje, katera vero ponižuje in katoliški cerkvi omejuje prostost. Alzačani zahtevajo, naj se verouk poučuje v šolah, kakor se je poučeval poprej pod Prusijo. Tudi take in podobne zahteve razburjajo dobrodušne pariške gospodarje.

V Kolmarju torej je prišla avtonomija pred sodišče. Porotniki so obsodili na 1 leto ječe in 5 let izgona iz Alzacije štiri osebe: dva alzaška poslanca Ricklinga in Rossėja, opata Fashauerja in Pavla Schalla. Ostalih 11 obtožencev je bilo oproščenih.

Ker duhovščina stoji na strani alzaškega probujenega ljudstva, se nevolja patriotov obrača zlasti proti nji. Sam ministrski predsednik Poincaré je skušal pregovoriti najvišjo cerkveno oblast, naj se alzaškim duhovnikom prepove avtonomija. Kaj so v Vatikanu odgovorili, ni znano. Po osnovnih načelih krščanstva je nemogoče obsojati željo krščanskega ljudstva po dobri in pametni deželni upravi, kar je pa dejansko nemogoča stvar, če ni deželne in občinske samouprave.

Nova maša v Klevelandu.

Zadnja slovenska nova maša se je vršila v Klevelandu leta 1918.; daroval jo je g. Princič, ki pa ni več med živimi. Dne 6. maja pa je prvič daroval sv. opravilo g. Edvard Gabrenja. Oče g. novomašnika kakor tudi njegova mati roj. Turšič sta doma iz Bakeka na Notranjskem.

Novi vežbovnik.

Na 24. maja je Mussolini potrdil in izročil v tisk novi armadni vežbovnik (codice tattico, Dienstreglement), kateri se po nekaterih osnovnih idejah loči od prejšnjega.

Odlikovani minister.

Jugoslovanski vnanji minister Marinčević je bil od belgijskega kralja odlikovan z najvišjim belgijskim odlikovanjem, redom Leopolda Velikega 1. stopnje.

Priznanje ljubljanskemu škofu.

Kralj Aleksander je odlikoval ljubljanskega škofa Jegliča s Karadžordževo zvezdo 3. stopnje.

Auffenberg umrl.

Na Dunaju je umrl general Auffenberg, znan iz svetovne vojne. Bil je komandant v Galiciji pri Komarovu; kasneje je bil tudi vojni minister.

Prikazen v starem mestu.

Tudi Tržačani radi verujejo v strahove. V maju so imeli v starem mestu kaj romantične noči. Po ulici Donota je v poznih urah prihajala ženska, v črno zavita, šla navzgor proti nunski cerkvi, tam pred cerkvijo pokleknila na stopnice pri nekem vodnjaku in molila. Več večerov se je to ponovilo. Razneslo se je tedaj po vsem starem mestu, da tamkaj «straši». Vest je proniknila tudi naprej v novo mesto in v predmestja in ljudje so zmajevali z glavami: «Kaj, bo, kaj bo? Slabi časi se obetajo, znamenja se javljajo...» Slednjič se je izkazalo, da je res neka ženska hodila moliti ponoči pred nunsko cerkev, ker je bila napravila tako obljubo za dušni mir pokojnega moža. Ko je obljubo spolnila, je tudi staro mesto dobilo svoj mir nazaj.

Vse votlo pod zemljo.

Pri Zametu na Kastavščini so odkrili veliko in lepo podzemeljsko jamo.

Dovoljena društva.

Vlada SHS je dovolila oz. priznala italijansko prosvetno zvezo v Splitu (Liga culturale Italiana) in italijansko društvo na Korčuli.

Prehudi molilci.

To pomlad se je začela opazati v Rimu po cerkvah neka čudna gorečnost molilcev. Kjerkoli je kip sv. Antona, prihajajo gorečniki in po devet jih kleči in moli; če se eden vzdigne, brž pristopi drugi, da ga nadomesti. Taki hodijo od cerkve do cerkve. Kadar se cerkve zapirajo, molilci nočejo nič vedeti, da bi šli proč; cerkveniki jih morajo poditi ven. Sv. Oče je baje dal župnikom ukaze, naj to reč preprečijo, ker ima znake praznoverja ali manije.

Kje je patriarh.

Beneški gondoljer Umberto Grasso, 35 let star, je nekega dne vdrl v cerkev sv. Marka ter šel na ozko galerijo. Tam je začel razsajati in vpiti, da hoče govoriti s patriarhom. Na ozki galeriji mu niso mogli blizu; ne cerkveni uslužbenci ne policisti se niso upali do njega. Slednjič so priklicali ognjegasce. Tem se je posrečilo norca prepričati, da bo govoril s patriarhom, samo naj gre dol, da ga popeljejo k njemu. Ko je bil na tleh, so ga, hitro povežali in spravili v bolnišnico.

Redek morski pojav.

Pri Velikem Lošinju so na 25. maja videli, kako se je iz morja dvignil velikanski steber vode do 100 m višine ter kakih 20 m debel. Steber se je s tuljenjem dvignil in vrtil ter pomikal naprej s hitrostjo vetra. Polagoma je spet upadel in zgnil. Morje se je silno razburkalo. K sreči ni bilo v bližini nobenega čolna ali parnika, sicer bi bilo po njem. Nemci pravijo takemu pojavu «morske blače» (Seehose).

Zgodba neumnega dekleta.

To pomlad je v Pragi umrla Eleonora Kolmann. Bila je hči bogatega trgovca. Ko je cvetela nje življenjska pomlad, je Leonora veljala za najlepše dekle v Pragi Avstrijski prestolonaslednik Rudolf, ki je tedaj v Pragi bival in po princčevsko fantoval, se je vanjo zagledal in začel tiščati za njo. Začelo se je razmerje, ki bi ne smelo biti. Ko je Rudolf odšel na Dunaj in se po cesarsko oženil, je Leonora začela nestalno izgubljeno življenje. Šla je tudi na Dunaj, da bi se izučila za gledališko igralko, pa iz tega ni bilo nič. Stari Kolmann je izgubil vse premoženje vsled nesrečne spekulacije. Ko je bil Rudolf v Mayerlingu ubit, je Leonora skoro znorela. Ko so jo izpustili iz umobolnice, se je vrnila v Prago in se udala pijači. Otročaji so jo poznali kot beračko in pijančo ter jo obmetavali s kamenjem. Navadno je prosjčila na Karlovem mostu. Oni dan so jo našli mrtvo v nekem parku ter jo odpeljali v mrtvašnico.

Kako je s politiko.

Razburjenje se je pleglo.

Zadnjič smo pisali o demonstracijah, ki so povzročile precejšno razburjenost. Ker so bili v Dalmaciji italijanski državljani tudi dejansko napadeni in oškodovani njih imetje, je poslanik Bodrero vložil protest pri belgrajski vladi. Minister Marinković je dal poslaniku pismen odgovor s soboto 2. t. m. Odgovor se glasi tako-le:

Obžalovanje dogodkov.

«Gospod minister! Prosim V. E., da blagovolite sporočiti kraljevi italijanski vladi najiskrenejšo obžalovanje kraljeve vlade radi obžalovanja vrednih dogodkov, ki so se odigrali 26. in 27. t. m. v Šibeniku in Splitu. Ko je doznala za obseg izgrediv, ki so se odigrali v omenjenih dveh krajih, je kr. vlada takoj izdala primerne odredbe, da se onemogoči ponovitev podobnih dejanj toliko v Šibeniku in Splitu, kolikor drugod, ter je ojačila policijo, kjer je bila njena moč nezadostna. Kr. vlada je namreč mnenja, da so se ti dogodki mogli zgoditi v Splitu in Šibeniku samo zato, ker krajevne oblasti niso mogle predvideti, da bodo demonstracije zadobile tak značaj, kot so ga na žalost radi neresničnih ali pretiranih vesti, ki so se bile razširile o manifestacijah v Zadru, in radi tega oblasti v tistem hipu niso razpolgale z zadostnimi silami v svrhu zatretja onih demonstracij».

Preiskava in povrnitev škode.

«Notranji minister je torej dal navodila za ojačenje policijskih oddelkov, ki niso bili dovolj močni. Obenem pa je tudi odredil preiskavo, da se ugotovi odgovornost zastopnikov oblasti, ki jim je bila poverjena skrb za javni red v tistih dveh krajih, in da se podvzamejo koraki proti onim, ki so morda nemarno izvrševali svoje dolžnosti. V svrhu poravnave škode, povzročene po izgrediv, je dal notranji minister istočasno izvršiti cenitev, da se določi odškodnina osebam in ustanovam, ki so utrpeli škodo. Ni potrebno omenjati, da bodo prišle pred sodišče in bodo po zakonu kaznovane one osebe, ki so bile aretirane, ker so zakrivila ta dejanja».

Jugoslavija želi mir.

«Ker torej kr. vlada popolnoma soglašala z vprašanji, ki mi jih je po nalogu kr. italijanske vlade predložila Vaša Ekszellenca v svojem pismu od 30. maja, smatram za potrebno izraziti Vam upanje, da ne bodo ti dogodki nikakor mogli motiti dobrih odnosov med obema državama. Z veseljem sem vzel na znanje izjave, ki jih je V. E. izrazila v svojem pismu, o duhu, ki preveva kr. italijansko vlado, in sem srečen, da smem zagotoviti V. E., da kr. vlado preveva isti duh in je radi tega trdno odločena, preprečiti vse, kar bi moglo škodovati obstoju in izboljšanju dobrih odnosov med našima dvema državama, v skladu z besedilom in z duhom prijateljskega pakta, ki ju družita».

PODLISTEK.

Krambambuli

Za marsikako stvar se človek lahko navduši, toda vzljubi, zares, nepozabno vzljubi — ako sploh vzljubi — le enkrat. Vsaj tako je menil gospod logar Hop. Toliko psov je že imel, in tudi rad jih je imel, toda ljubil, zares ljubil je le enega — Krambambulija. V gostilni «Pri levu» v Višavu ga je kupil, pravzaprav zamenjal od brezposelnega gozdarskega pomočnika. Takoj prvi hip, ko je zagledal psa, je začutil napram njemu neko naklonjenost, ki naj bi trajala do zadnjega dihaja. Gospodarju lepe živali, ki je sedel pri mizi pred izpraznjenim frakljem in se jezil nad gostilničarjem, ker mu ni hotel zastopati še enega naliti, se je z obraza bralo, da ni dosti prida. Bil je to majhen človeček, še mlad, a

Tako je odgovoril zunanji minister Jugoslavije. Njegov odgovor je zadovoljil italijanske vladne kroge in napravil dober vtis v diplomatskem svetu. Nevarnost za hujše zapletljaj je zdaj odstranjena.

Oboroževanje S. H. S.

Jugoslavija se že dalj časa pogaja v Londonu za veliko posojilo 50 milijonov funtov. V pogajanjih so se pojavile razne težave, tako da ni gotovo, če se bo kupčija dejansko zaključila. «Giornale d'Italia» je objavil dolg članek, v katerem trdi, da bo to posojilo Jugoslavija porabila posredno za vedno večjo oborožbo. Za to mnenje navaja člankar sledeče razloge:

«Jugoslavija vzdržuje trajno pod orožjem ne všteti častnikov 110.000 mož. Če bi hotela Italija posnemati v tem pogledu svojo sosedo, bi morala mesto dosedanje nekaj nad 200.000 mož broječe vojske vzdrževati pod orožjem še enkrat toliko. To bi bil prvi razlog. Drugi razlog tvori obsežnost jugoslovenske vojaške organizacije, ki se deli v 5 armadnih zborov odnosno 18 divizij in ki šteje brez konjenice (8 polkov) in drugih vrst orožja 48 pehotnih in 38 artilerijskih polkov, kar predstavlja so-

razmerno več kot dvakratno število podobnih edinic italijanske vojske. Tretji razlog bi bila čezmerna številnost častniških mest, radi katere se pojavlja domneva, da se v Jugoslaviji računa s skorajšnjim nadaljnjim porastom armade. Jugoslovenska vojska šteje namreč pri sedaj obstoječih 18 divizijah 52 aktivnih divizijskih generalov in pri sedaj obstoječih 36 brigadah nič manj kot 113 aktivnih brigadnih generalov ter pri sedaj obstoječih 96 polkih raznega orožja kar 436 polkovnikov».

«Radi tega ni prav nič čudno, če je vzdrževanje armade za jugoslovenske finance naravnost velikansko breme, ki ga ne bi mogle dolgo prenašati brez tuje pomoči. Od leta 1923. do 1927. so narastli izdatki za jugoslovensko vojsko od 1.127 milijonov na 2.413 milijonov Din. Iz teh podatkov sledi z vsjo jasnostjo, da je postalo pereče vprašanje o najetju posojila v inozemstvu radi pretiranih vojaških izdatkov».

«Čeprav ne pojde angleško zlato naravnost v blagajno jugoslovenskega vojnega ministrstva, bo pa šlo v blagajne drugih ministrstev, kjer bo nadomestilo domači denar, ki bi lahko tam bil, če bi vojaški izdatki ne bili tako pretirani. Miroljubno angleško zlato bo služilo polemtakem za vojne priprave, četudi le posredno».

Tako piše «Giornale d'Italia».

Kaj nam z dežele pišejo

IZ POVIRJA.

Odkar nas je obiral Deseti brat v «caftengah», ni bilo slišati nobenega glasu več o nas. Čas je že, da se enkrat oglasimo! Najprej treba povedati, da se pri nas precej pleše. Zirski birt je imel ples dve nedelji zaporedoma; lepe Amerikanke v Štorjah so ga napravile kar na svojo roko. Govori se celo da se bode plesalo v Povirju pod cerkvenimi lipami!

Če je pa že mladi svet tako vnet za to prismočarijo, pametni bi lahko bili starši, da bi ne puščali mladine brez nadzorstva na plesišča in še celo ponoči. Marsikatera mamica pretaka prav zaradi tega bridke solze, toda po toči je prepozno zvoniti.

Cerkvico sv. Jakoba smo temeljito popravili; lahko si jo ogleda Deseti brat, da nas ne bo opravljal okrog, da smo cerkvico samo «poflikali».

Zirska dekleta s kratkimi krili nekaj nedelj sem pridno kolesarilo; pravijo, da bodo napravile v kratkem kolesarsko dirko v Senožeče. To je tudi potrebno!

BORŠT.

Ze sedem mesecev je naša župnija brez stalnega dušnega pastirja. Vendar imamo v kljub vsemu pomanjkanju duhovnikov vsako nedeljo in praznik dopoldne in popoldne službo božjo, katero nam opravlja č. g. Urdič, katehet iz Trsta. Med tednom imamo tudi eno sv. mašo, ki jo prihaja opravljati g. dekan iz Doline. Osebe, ki hočejo vsak dan prejemanje sv. obhajila, morajo druge dni iti k maši kamorkoli v sosesčino; slabotnejši seveda morajo doma potrpiti. Letos tudi majniške pobožnosti nismo pogrešali. Pred šmarnicami so šolske učence molile rožni venec pod nadzorstvom gđe. učiteljice, katera je nato brala naglas iz Terčeljevih šmarnic. Vsak večer so prihajali tudi pevci in pevke ter prepevali pod vodstvom g. Karla Hreščaka.

Cerkvena uprava in rezni dobrotniki so pa skrbeli, da je bil oltar vsak dan lepo okinčan. Marijinih častilcev je prihajalo vsak dan več. Za sklep šmarnic je prišel g. dekan iz Doline, da je zapel zahvalno pesem in podelil sv. blagoslov. Vsem, ki so pripomogli, da je najniška pobožnost lepo uspela, naj Marija poplača.

V nedeljo 27. maja je č. g. Urdič blagoslovil novo marmornato obhajilno mizo. Z njo je imela cerkvena uprava precej sitnosti po smrti g. župnika Cvejna. On je pri pogodbi načeloval, a po njegovi smrti so to napravovali različni protivniki. Vendar se je cerkveni upravi posrečilo vse težave premagati. Obhajilna miza se je plačala s samimi prostovoljnimi prispevki darežljivih ljudi. Stala je pa 5000 lir. Da bi se le res veliko ljudi te mize posluževalo! Darovalcem pa božje plačilo!

PREDJAMA.

Nad našimi fanti se včasih kdo spotika. Ne rečem, da je vse prav, a tako slabi pa tudi niso. Gotovo je, da niso vsi v enaki meri «fest fantje». To se opaža pač tudi po drugih vaseh. Bolj nerodne bi pa tudi jaz opomnil, naj ne mislijo preveč o sebi. Lahko bi bilo kaj več zložitosti in medsebojnega prijateljstva. Tudi naj bi se bolj oprijeli čitanja lepih knjig pa v zboru naj bi se vadili pevati lepe in dostojne pesmi. To bi kaj veljalo in bi bilo naši vasi v čast. Sicer pa bi ta priporočila tudi dekleta s pridom posnele. Vaščan.

AVBER - PONIKVE.

Gospod uretnik! Komaj ste dobili prvo poročilo, že vam javljam, da so tatovi v noči od nedelje na ponedeljek kradli v Ponikvah na štirih krajih. Pri trgovcu Zlobcu, bivšem deželiskem poslancu goriškem, so vzeli 4 kokoši, pri sosedu 3 kokoši, nekemu fantu so vzeli nove čevlje in drugo blago, v neko

klet so hoteli vdreti, pa jih je ropot prestrašil, da so samo ključavnico zlonili. Ljudje pravijo: «Včasih smo se toče bali in suše, danes pa tatov».

AVBER.

Ko smo dobili zadnjo številko Maleda lista v roke, smo se čudili, da ni bilo nikogar iz naše vasi, da bi poslal v list dogodke, ki so za našo vas večjega pomena. Zato naj pa jaz povem, kaj se pri nas dogaja.

Odkar se je silna roparska družba, ki je bila pred leti strah in trepet naše okolice, razšla, ker so poglavarji ali umrli, ali zbežali čez mejo, deloma prišli v zapore, smo imeli leto in pol miru.

Zdaj pa so za nas napočili spet stari časi. V naši sosednji vasi (Kazlje) je čez dan, ko je družina Lipanja delala na polju, tat vdrl v hišo in odnesel vrednosti za 2000 lir. Par dni potem je avberskemu posestniku Vinkotu Turku iz Avbera zmanjkala svota 1700 lir, ki jo je revez hranil v sobi. To ni bila svota denarja, nalahko pridobljenega, ampak pot in znoj trdega dela, pri čemer si je Vinko Turk odtrgoval od ust in najpotrebnejše obleke, ker si je mislil streho pokriti. Po tej tatvini so orožniki aretirali Mirkota Klavoro, a so ga spet izpustili, ker ne le, da ni bilo dokazov, ampak je vsa občina prepričana, da je Mirko Klavora pri tisti in vseh takih zadevah popolnoma nedolžen. Ljudje so si ustvarili svoje mnenje, kdo da dela tatvine po okolici. Pa glej, že se je huda roka maščevala. V noči od binkoštnega torka na sredo so zločinci dolgo planto mladih trt popolnoma pomandrali in s tem trto za par let vničili. Pa to jim ni bilo zadosti. Šli so na neko ujivo in ves fiziološki do zadnjega porvali.

IZ MEREČ pri Trnovem.

V naši vasi se je ogasila smrt ter ugrabila življenje blagemu mladeniču Rudolfu Jenko. Umrli je dne 28. maja po dolgi bolezni. Vse prizadevanje domačih, da bi ga oteli kruti smrti, je bilo zaman. Dasi si je iskal zdravja pri zdravnikih ter tudi v bolnišnici, zanj ni bilo več pomoči. Slednjič se je vrnil domov, da umre v rodni hiši, ki jo je tako ljubil. Z njim smo izgubili ljubega sina in brata, blagega tovariša in prijatelja. Njegov pogreb je bil lep, kakršnega ni bilo že dolgo pri nas. Na zadnji poti so ga spremitile številne svatovec v belih oblekah, noseč tri krasne vence. Za krsto se je vila dolga vrsta sorodnikov in znancev. Na pokopališču je bil ganljiv prizor, ko je zaplakala sestra in so zajokali bratje pokojnikovi. Ko pa so pevke zapele umrlemu v slovo «Blagor mu» in «Nad zvezdami» se je zasolilo vsako oko. Tem potom bodi izrečena najsrčnejša zahvala vsem, ki so izkazali pokojnemu Rudolfu zadnjo čast in ljubezen, posebno pa vrlim pevkom. Ti pa, Rudolf, mirno počivaj!

DIVAČA.

Prvi letovniki iz Trsta so že jeli kapljati v našo vas. Zastran hladnega vremena, ki ga imamo letos, pa je njih število sedaj še skromno. Upamo pa, da bo s toplejšim vremenom še močno narastlo, kar je le želeto, ker naše finanče ne stojijo ravno trdno, a od letovnikov imamo vsi večjo ali manjšo korist.

BISTRICA.

Za Binkošti so se vsi fašisti zbrali na zbor, kjer se jim je naznanilo, da je za novega tajnika v fašju imenovan dr. Jože Berdon. Novi tajnik je istočasno prevzel posle.

KOMEN.

Naš domačin g. Joško Zigon, inženir, ki se je pred kratkim z motorjem močno ponesrečil, se zdravi v tržaški bolnišnici in bi v nekaj tednih okrevale, kar mu od srca želimo.

vendar že rumen kot ovelo drevo, imel je rumene lase in rumeno, redko brado. Lovski suknjič, najbrž preostanek bivšega sijaja zadnje službe, je kazal sledove v mokrem občestnem jarku prebite noči. Četudi je bil Hop nerad v slabi družini, je vendar sedel poleg fanta in takoj napeljal pogovor. Na ta način je kmalu zvedel, da je nepridiprav zastavil pravkar gostilničarju puško in lovsko torbo in da je hotel zastaviti sedaj še psa; gostilničar pa, umazani oderuh, ni hotel o zastavi, kateri bi bilo treba dati dosti jesti, ničesar slišati.

Gospod ni zinil sprva nobene besede o svoji všečnosti nad psom, naročil pa je steklenico dobrega črešnjevca, in pridno nalival brezposelnemu pomočniku. No, in po preteku ene ure je bila stvar urejena. Logar je dal dvanajst steklenic izvrstne pijače, pri kateri je bila sklenjena kupčija, potepuh pa je dal psa. V njegovo čast moramo priznati: ne

lahko. Ko je dal psu vrstico okoli vratu, so se mu roke tako tresle, da se je zdelo, da se s to kupčijo ne bo nikdar sprijaznil. Hop je potrpežljivo čakal in občudoval na tistem krasnega psa, ki je bil čudovito lep kljub slabemu stanju, v katerem se je nahajal. Bil je star največ dve leti, barve je bil nekoliko bolj temne kot potepuh. Na čelu je imel belo liso, ki se je iztekala na desno in levo v kratko črto. Oči je imel velike, temne, blesteče, obrobljene s svetlim obročkom, in dolga ušesa.

Logarju se je smejalo srce radi sijajne kupčije, ki jo je sklenil. Vstal je ter prijel vrstico, ki jo je potepuh s težavo zavezal, in vprašal: «Kako mu je pa ime?» — «Imenuje se: Krambambuli», se je glasil odgovor. — «Dobro, dobro, Krambambuli! Pojdi sem! Boš šel? Najprej» — Da, dolgo je klical, zvižgal, vlekel — pes ga ni ubogal, ampak je obrnil glavo k onemu, ki ga je še smatral za

svojega gospodarja ter lajal. Oni pa mu je zaklical: «Pojdi!» in podčrtal svoj ukaz s krepko brco, a pes je še vedno silil k njemu. Šele po dolgem boju se je posrečilo gospodu Hopu, da je uveljavil svojo oblast nad psom. Moral ga je zvezati ter spraviti v vrečo in nesti na hrbtu v par ur oddaljeno logarsko hišo.

Po dveh dolgih mesecih je Krambambuli šele spoznal, komu sedaj pripada, ko je bil nešteto krat skoraj do smrti pretepen in po vsakem poizkušenem begu privezan z bodičasto ovratnico na verigo. Potem pa, ko se je popolnoma uklonil, kakšen pes vam je postal iz nje! Noben jezik in nobeno pero ne more popisati popolnosti, ki jo je dosegel ne le v izvrševanju svojega poklica, temveč tudi v vsakdanjem življenju kot vnet služabnik, dober tovariš, zvest prijatelj in čuvar. «Temu manjka samo še govor», pravijo o drugih razumnih psih — Krambambuliju ni manjkalo; vsaj nje-

IVAN PREGELJ.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je začela izdajati zbirko Pregljevih spisov. V prvem zvezku imamo pred seboj povest. «Štefan Golja in njegovi» ter 9 krajših tolminskih novel.

Pregelj je naš rojak od Svete Lucije pri Tolminu, živi pa sedaj kot srednješolski profesor v Sloveniji. Kot pisatelj si je pridobil ne samo poprečen ugled in priznanje: Preglja štejem danes med prve slovenske slovstvenike. Če ga primerjamo z Jankom Krsnikom iz preteklega časa, tedaj vidimo, kako veliko pot kulturnega razvoja smo prehodili v razmeroma kratkem času.

Svetovni nazor, na katerem se snuje Pregljeva ideologija, je krščanstvo, in priznati se mora, da mu je dalo veliko pogona k umetniški višini. Mnogi pisatelji preteklih dob so se bali kaj bližje baviti z verskimi problemi, ali pa jim je nedostajalo priprave.

Naša kritika je tudi vedno omahovala med priznavanjem in zavračanjem kmečkih povesti. «Domača povest» je pomenilo skoraj toliko kot «manjvredno blago». Poprečno občinstvo je res mislilo, da dobre povesti ni brez grofov in bančnih ravnateljev, brez Benetk in Opačije, Dunaja in Pariza. Pri Preglju dobimo pravo domačo povest brez Ušperne in Čmokaljarja in jo lahko cenimo po zgolj umetniških vrednotah kot enakovredno salonskim novelam.

Pomanjkljivosti ima tudi Pregelj. Kot romantičar uporablja zelo mnogo «slučajev», ki so včasih kot estetska ornamentika dokaj okusno razmešeni, včasih pa je ornamentika preveč. Ta podrobna skrb za estetske učinke in pravilno skrb za učinkovit slog je glavna moč Pregljeve umetnosti, med tem ko je celotna arhitektura daljših povesti bolj slabotna. Zato so njegove drobne novele umetniško silnejše, ker se ne čuti ta nedostatek. Nekateri teh bodo ohranili trajno vrednost kot biseri slovenskega slovstva.

S prvim zvezkom Pregljevih zbranih spisov je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani pokazala, da tudi v zunanji opremi lahko tekmujejo z večjimi narodi. Tisk je salonski, papir fin, platnice okusne. Izdaja se po svoji vnanjosti lahko meri z enakimi deli na nemškem književnem trgu. Želeli je, da čimprej izidejo naslednji zvezki, da bomo kmalu imeli celotno zbirko enega naših najboljših pisateljev. G.

Verouk v državnem jeziku.

V Poadižju na Trentinskem je bila znana nemška agitacija za pouk verstva v jeziku ljudstva. Sedaj je vladni načelnik naročil šolskemu ministru, naj izda naredbe o vpeljavi italijanščine po vseh šolah tudi za verouk. «Popolo d'Italia» poroča iz Bocna 31. maja, da je šolski skrbnik že izdal tozadevni ukaz in ga poslal škofijstvu. Naredba določa:

1. V zgornjih razredih ljudske šole, t. j. od 4. razreda naprej se bo učil verouk izključno le po italijansko. Le v posameznih slučajih se more dovoliti ka-

ko začasno polajšanje, če je uvedba državnega jezika izvenredno težavna.

2. V spodnjih razredih se vpelje za verouk državni jezik povsod tam, kjer so že vsaj 2 leti italijanski otroški vrtci. Šolska oblast more tudi v teh slučajih dovoliti kako izredno in začasno polajšanje.

Ti dve naredbi se razumeta od začetka šolskega leta 1928-29.

3. Z letom 1929-30 se vpelje italijanski pouk verstva v prvih razredih tudi tam, kjer še niso otroški vrtci do zdaj delovali 2 leti. — Z letom 1930-31 pa se sploh po vseh šolah brez nadaljnih izjem in polajšav vpelje izključno italijanski pouk verstva, «ker je trden namen vlade, da šola v Poadižju postane v čim najkrajšem času docela italijanska».

4. Noben popust se ne dovoli v občinah Engadinskega okraja.

Te naredbe je šolski skrbnik javil škofijski kuriji z dopisom, v katerem pravi h koncu: «Primerno se mi zdi dostaviti še to, da bi po mojem mnenju vlada rada videla, ako bi se tudi tod, kakor povsod podragod v Italiji, vpeljal katehetski pouk v cerkvi, ker tak boljše odgovarja posebnim zahtevam bogoslužja in bi v interesu cerkve dopolnjeval šolski verouk; le-ta je od fašistovske vlade postavljen za podlago in krono ljudskega šolstva na vseh stopnjah, zato mora v skladu z veljavnim učnim redom služiti posebnim didaktičnim kriterijem, kateri se ne utegnejo vselej skladati z bogoslužnimi nameni, ki jih morajo imeti pred očmi cerkveni katehetje».

Deželski davek na vozove.

(Dopis s Krasa)

Eno je običnski davek na vozove. Ta davek so naše občine postavile in mi ga pridno plačujemo. Nekaj popolnoma drugega pa je deželski davek na vozove (ponekod mu pravijo cestni davek, contributo di utenza stradale).

Cela vrsta kraških vasi pod tržaško deželo je dobila minule tedne plačilni nalog, naj plačajo ta davek, ki znaša približno 30 lir za vsak voz.

«Edinost» je pojasnila, naj kmetje delajo rekurz zoper ta davek, ker da se rabijo naši vozovi za poljedelstvo in da so kmečki vozovi tega davka prosti. «Mali list» je nato odgovoril, da so bili kmečki vozovi prosti tega davka do lanskega leta, naprej pa ne več. Zato je «Mali list», nasvetoval, naj kmetje ne delajo rekurza, češ da so vozovi kmečki, ker tak rekurz bi ne imel veljave in torej škoda stroškov.

Kmetje so to razlago Malega lista slabo tolmačili in so rekli: Proti deželskemu davku ne bomo delali rekurzov. Pa to ni prav. Zakaj ne?

1) Ponekod je dobil kmet plačilni nalog za tri vozove, ima pa le dva ali en voz. V tem slučaju naj se dela rekurz, ki bo gotovo povoljno rešen.

2) Neki kmet je dobil plačilni nalog za karioleco. Ta ni podvržena davku. Rekurz.

3) Davka ne plačaš za voz, ki tehta sam s tovorom vred pod 5 kvintalov.

Kaj se pravi 5 kvintalov? Morda da toliko voz drži? Ne. Tudi na najmanjši voz naložiš 10 kvintalov, ako je voz na miru ali ga le za par metrov pomičeš. Pet kvintalov mora voz tehtati s tovorom, ki ga pelje po tvojih grdih poteh, po vaških klancih in rebrih ob slabem vremenu. Torej ne po tržaškem korzu! In takih voz je pri nas silno veliko!

4) Davek tirjajo za leto 1927. Morda imaš letos res dva voza, toda lani si imel le enega, plačilni nalog se glasi za dva voza. Rekurz, ker plačati moraš od voz, ki si jih imel lani.

5) Neki kmet je dobil plačilni nalog za voz, ki ima sicer štiri kolesa, toda dve kolesi sta izposojeni. Mari je to voz? To je polovica voza! Za polovico voza pa se davek ne plačuje.

5) Takisto ni plačati od voza, ki ga lani nisi rabil.

6) Pa še nekaj. Pa važnega, kar so skoro vsi prezrli. Naložili so po 30 lir na vsak voz, manj ne, pa naj bo voz od 5 ali 20 kvintalov. To ni prav in ni postavno. Le pogled hrbet plačilnega nalog. Tam je napisana Tarifa. In ta pravi, da so vozovi izpod 5 kvintalov prosti davka, za voz od 5 do 20 kvintalov pa plačaš do 30 lir. Po laško je pisano: Al massimo 30 lire. To pomeni, da se ne plača po 30 lir za vsak voz brez razlike, ampak kvečjemu 30 lir, torej za 20 kvintalski voz več kakor za 15 kvintalski in za tega več kakor za 10 ali 6 kvintalskega. Očividno je, da je komisija, ki je davek odmerjala, prezrla to reč. To je treba v rekurzu povedati.

V vsaki vasi naj bi se našel človek, ki bi šel ljudem na roko; kajti rekurza ne pojdemo delat k odvetnikom. Kolkovani papir od 2 lir za rekurz. Vsak davkoplačevalec mora narediti svoj rekurz, ne pa po več njih na istem kolkovanem papirju.

Rekurz treba vložiti pravočasno. Da boste imeli potrđilo o vložitvi, naredite takole: ali pošljite rekurz v priporočenem pismu (poština 1.75 lir) vsak zase ali pa, če je precej rekurentov, naj nese eden za vse rekurze v Trst (na Amministrazione della Provincia di Trieste, Piazza Vittorio Veneto, poleg glavne pošte), kje dobi potrđila za vse rekurte.

Dobre in cene

so testenine *Pekatele* (makaroni, spageti in dr.) Dobre vsled tega ker se izdelujejo iz prvovrstnega zdroba, cene pa zato ker se jako nakuhajo in se jih potrebuje manj od drugih. Zanesljivo prave so le v 1/2 kg. originalnih zavojih.

Tajništvo in naša pošta.

D. A., *Padež*. Na prvo vprašanje vam ne moremo odgovoriti. Seveda je pogodba veljavna, ako je sklenjena s kmetom; potrđiti jo še mora italijanski konzul v Ljubljani.

Klavžar Franc, Podbrdo. Oče ni nikakor dolžan plačati davkov za sina, ki je imel samostojno podjetje. — Dokument glede vojne odškodnine za civilno

obleko, ki ste ga prejeli z Dunaja, lepe shranite, in počakajte, dokler bo Avstrija potom Italijanskih finančnih oblastev izplačevala odškodnino.

Rovan Janez, Podkraj. Zamujeno podporo bi vam morala izplačati Avstrija. Toda vi bi bili morali vložiti znova prijavo svoje tirjatve italijanskim oblastvom (prefekturi), ki bi potem izposlovala izplačilo od Avstrije.

Poklar Vinko, Podgraje 26'. Na prvo vprašanje smo vam odgovorili v listu 13. aprila. Takrat smo vas tudi vprašali, ali ste napravili rekurz. Odgovora nismo prejeli. Sporočite nam torej, kdaj ste vložili rekurz.

Zagorje. Se ne more priobčiti.

Po čem je lira?

Dne 6. junija si da si dobiš:

Za 100 dinarjev	33.25 L.
» 100 čeških kron	56.10 »
» 100 franc. frankov	74.55 »
» 100 švicarskih fr.	364.— »
» 100 nemških mark	450.— »
» 100 avstr. šilingov	264.25 »
» 1 dolar	18.75 »
» 1 funt	92.15 »

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vredic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrđka Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

VOZ nov (briška) ter razni vozovi so naprodaj v Sežani pri «Hribu» — Kovač.

POZOR!

Zaloga vsakovrstnih rakev, vencev, sveč in žalnih predmetov I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

Izšel je

ŠTOKOV

VEDEŽ

za leto 1928

cena v platno vezan L. 3.60

Naši Molitveniki.

- 1.) «Oče naš», 126 strani, cena: L. 2.50, 2.70, 7.—, 8.—, 8.50, 9.—;
- 2.) «Kam greš», 200 strani, cena: L. 3.70, 4.—, 5.50, 9.—, 11.—;
- 3.) «Angelček», 192 strani, cena: L. 2.50, 3.50, 4.50, 6.—, 6.50, 6.80, 7.50, 8.50, 9.—, 10.—, 11.—;
- 4.) «Zgodi se tvoja volja», 424 strani, cena: L. 6.50, 9.—, 12.—, 14.—, 15.—, 16.—;
- 5.) «Zdrava Marija», 200 strani, cena: L. 5.50, 6.50, 10.—, 14.—, 15.50, 16, 20;
- 6.) «Za Jezusom», 256 strani, cena: L. 4.—, 6.50, 6.80, 9.—;
- 7.) «Reši dušo», 396 strani velikanske črke, cena: L. 7.—, 8.—.

Ima na prodaj

Katoliška knjigarna v Gorici,
Via Carducci 2.

gov gospodar se je neprestano razgovarjal z njim. Logarjeva žena je bila naravnost ljubosumna na «Bulija», kot ga je zaničljivo imenovala. Često je to očitala svojemu možu.

«Samo Buliju imaš vedno toliko povedati, meni pa ničesar. Ker govoriš vedno z živaljo, si pozabil govoriti z ljudmi».

Logar je priznal, da je na tem nekaj resnice, a ni si znal pomagati. Kaj naj govori s svojo ženo? Otrok nista imela nikdar, krave nista smela imeti, krotka perutnina pa v živem stanju ne zanima lovca, v pečenem pa tudi ne preveč. — Za lovske zgodbe pa ni imela njegova žena nobenega smisla. Hop je končno našel izhod iz te zagate: namesto s Krambambulijem se govoril o Krambambuliju.

Tako sta minuli dve leti, in nekega dne je prišla v logarjevo hišo grofica, žena njegovega gospodarja. Takoj je uganil, kaj naj bi pomenil ta obisk, in ko je dobra, lepa gospa začela: «Jutri,

ljubi Hop, bo rojstni dan mojega moža...» jo je prekinil mirno, muzajoč se: «In zato bi rada dala Vaša milost gospodu grofu neko darilo. In prepričani ste, da bi bil najlepše darilo Krambambuli». — «Da, da ljubi Hop». Grofica je zardela od zadovoljstva nad to prijaznostjo ter začela takoj govoriti o hvaležnosti ter vprašala, koliko stane pes. — Stari lisjak logar se je natihem smejal, a gledal zelo ponižno in končno rekel: «Vaša milost! Ako bo pes v gradu ostal ter ne bo razgrizel vsake vrvi, raztrgal vsake verige, oziroma ako je ne bi mogel, da se ne bo ob poizkusih raztrgati jo, zadušil, potem ga imejte zastoj — zakaj zame potem nima več vrednosti».

Poizkusili so, a pes se ni zadušil, zakaj grof je preje izgubil veselje do te trmaste živali. Zaman so ga skušali pridobiti z ljubeznijo, zaman so ga skušali ukrotiti s strogostjo. Vsakega, ki se mu je približal, je ugriznil in ni se dotaknil

nobene jedi. Čez nekaj tednov je dobil gospodar Hop sporočilo, naj pride po svojo žival. Takoj je šel ponj in svidenje je bilo nepopisno. Krambambuli je blazno zalajal, skočil k svojemu gospodarju, mu položil sprednje tace na rame in lizal solze veselja, ki so lile staremu logarju po licih.

V tistem času je neka tolpa divjih lovcov ropala na najpredrzejši način nele v grofovih gozdovih, temveč po vsej okolici. Vodil jih je baje neki izprijen človek. «Rumenec» so ga imenovali drvarji, ki so naleteli nanj v neki zloglasni, zakotni krčmi pri čaši žganja, lovci, ki so mu tu in tam prišli na sled, a ga niso mogli nikdar ujeti in končno njegovi odjemalci, ki jih je imel pač nekaj v vsaki vasi.

Bil je pač najpredrzejši divji lovec, ki je delal veliko preglavice poštenim lovcem. Jasno je bilo, da je strokovnjak v tem poslu, sicer ne bi s tako gotovostjo

izvohal divjačine in se tako spretno izognil vsem zanjkam, ki so mu jih nastavili.

Neverjetno veliko škodo so povzročali ti tatinski lovci v gozdu in pri divjačini. Zato se je le prečesto dogajalo, da so revne ljudi, ki so jih zalotili pri kaki malenkostni gozdni tatvini, kaznovali mnogo bolj strogo, kot bi se to sicer zgodilo in kot bi bilo primerno. Ljudje v vaseh so bili radi tega zelo jezni. Nadgozdarju, ki je bil najbolj osovražen, so prihajala različna svarila, da so divji lovci baje prisegli, ob prvi priliki se maščevati nad njim. Toda nadgozdar je bil pogumen mož in se ni zmenil za te grožnje, temveč je še bolj poskrbel za to, da so nastopali njegovi pomočniki z brezobzirno strogostjo.

Nekega junijskega jutra je baš zonet nadzoroval po gozdu.

(Se nadaljuje)

Gospodarstvo

Podeštati, varčujte!

Državni podtajnik pri ministrstvu za notranje zadeve, Bianchi, je razposlal maja meseca organom, ki nadzorujejo občinske uprave (prefektom), natančna navodila, v katerih jim odreja, da morajo izvajati z največjo strogostjo svojo službo zlasti nad financami (denarnim gospodarstvom) poedinih občin. Ta navodila državnega podtajnika so v zvezi z okrožnico načelnika vlade od 16. aprila, s katero je odredil občinskim upravam strogo politiko varčevanja, ki naj bi prispevala k postopnemu popuščanju davčnega pritiska, ki ga je pričela izvajati tudi državna davčna uprava. V omenjenih navodilih se zlasti opozarjajo prefekti na potrebo strogega nadzorstva nad občinskimi blagajnami in pozornega pretresanja izrednih izdatkov, da se opustijo vsi taki izdatki, za katere v občinskih proračunih ni predvideno zadostno kritje. Naposled vsebuje okrožnica državnega podtajnika navodila glede izlirjevanja občinskih davkov, ki se je doslej večkrat nepravilno izvajalo.

Ko je bila ta okrožnica javljena, je rimski «Giornale d'Italia», kateri stoji vladni zelo blizu, zapisal naslednje misli, katere so vredne vsega vpoštevanja in bi jih podeštati zlasti po kmečkih in trških občinah ne smeli prezreti:

«Okrožnico državnega podtajnika glede znižanja občinskih izdatkov bodo sprejeli vsi državljani brez razlike nedvomno z največjim zadoščenjem na znanje. Občinske finance so bile v poslednjih letih v marsičem preveč razsipne. Olepševalna dela, izdatki za povečanje krajevnega ugleda, svečanosti, nepotrebni in nelepi spomeniki, naduta neodgovornost mnogih občinskih načelnikov, vse to je povzročalo pasivnost občinskih proračunov, katere posledica je bil neznošen davčni pritisk na občinarje in preveč pogosto obračanje za pomoč na državne finance, ki se morajo po povratku k zlati valuti same boriti za ohranitev ravnovesja in prebitek državne bilance».

«Poljedelski in obrtniški krogi vedo še najbolje po lastnih izkušnjah, kako so se ravno v teh letih izrednega gospodarskega položaja kar vratolomno množili občinski davki. Zato si želimo, da bi dosegla modra okrožnica nemudoma izdaten uspeh».

Tako je pisal «Giornale d'Italia» in vsi mu od srca pritrdimo.

Banca d'Italia je sklenila povišati delniško glavnico od 240 na 500 milijonov lir, izdala bo v ta namen 200 tisoč novih delnic po 1000 L, od katerih se plača v gotovini 600 L. Na letošnjem občnem zboru pride na vrsto tudi predlog o spremembi pravil.

Za javna dela v Istri. Ze lani je vlada določila 9.300.000 lir za javna dela po Istri z namenom, da se da siromašnemu in po suši prizadetemu ljudstvu prilika za zaslužek. Letos se je novi prefekt Isonne zopet zavzel za deželo in dosegel, da je vlada določila še 8 milijonov v enake svrhe.

Tržaški cenik za trgovine. Uveljavljen je sedaj tale cenik: Riž I. vrste L. 2.20 za kg; II. vrste: 1.90. — *Testenine*, navadne domače: 2.60; boljše vrste: 2.70. — *Sveže goveje meso*: prednji deli po 5.60 in 6.40; zadnji deli: 7.60, brez kosti

10.40; drobovje: 4.40 — *Izbrana telatna*: sprednji deli po 6.40, zadnji 7.20, brez kosti 9.40. *Zmrzlo meso*: sprednji deli 3.40, zadnji del po 4.60, 5.60 (brez maščobe) in po 7.50 (brez kosti). — *Svinjina*: stegna, pleča in vrat po 8.60, glava po 5 lir, drugi deli po 7.20 in 10.40. — *Ovčji sir*, tolminski, svež, po 10 lir; «*mortadela*» prvovrstna po 13 lir. — *Olivno olje* iz Barija po 7.40 liter; semensko olje navadno, po 5.40. — *Sladkor*: v kristalih po 6.60; zdrobljen po 6.80. — *Kava*: Rio, navadna, po 22 lir; Santos, dobra po 25.60. — *Slanina*: ameriška po 7.60; prvovrstna domača 9.40; druge vrste 8.60. — *Mast*: domača po 8 lir; ameriška po 7.80. — *Maslo* sirovo po 16.50. — *Turšična moka* po 1.40. — *Fižol*, galicijski, po 2.10. — *Ječmen*, debel, po 2 in 2.40. — *Kavni nadomestki* Frank po 100 gr. L. 1.40; po 200 gr L. 2.55; po 500 gr. L. 6.40 — *Domači zdrobljeni grah* po 2.80.

Obresti v Ljubljani. Ljubljanski denarni zavodi so sklenili znižati obrestno mero za vezane vloge; dozdaj je veljalo 7%, od 1. junija dalje pa velja 6½% (pri starih vezanih vlogah se spremeni obrestna mera s 1. julija). Nevezane vloge in tekoči računi se bodo še nadalje obrestovali po 5%. — Znižanje obrestne mere pomeni zboljšanje splošnih gospodarskih razmer. Jugoslovanske banke lahko dobivajo ameriška in francoska posojila že po 6% ali 6½%, zato pada obrestna mera tudi za domače kredite. — V Avstriji velja za vezane vloge obrestna mera 5%, za navadne pa 4%.

Kaj bo z letošnjo letino? Letošnje pomladno vreme je po poročilih raznih vremenskih postaj najslabše, kar jih je bilo v Srednji Evropi v zadnjih petdesetih letih. Rastlinstvo je napram normalnim letom silno zaostalo in od povsod se oglašajo glasovi, ki prerokujejo slabo letino. Ze zadnja zima je ustvarila zelo resen položaj. Zimska setev je bila premalo zavarovana s snežno odejo proti izrednemu mrazu, ki je napočil v decembru in trajal cela dva tedna. V januarju in februarju je bilo potem razmeroma toplo vreme, zimske setve so pričele kaliti, sokovi so se dvigali v sadnem drevju in trsah. Pótem je prišel marec s takšnim vremenom in s takšnimi mrazi, da so zgodnje setve v Srednji Evropi večinoma uničene. Pa tudi poznejša rast je najresneje ogrožena, ker se vreme noče izboljšati. Ponekod je zaostala za cel mesec, drugod se je sadno drevje že osulo, dočim še niso izleteli čebelni roji, ki so glavni činitelj sadne ploditve. Vse to povzroča, da strokovnjaki glede letošnjih letin črno gledajo in da napovedujejo mnoge katastrofalne pojave v tem oziru. Podraženje žita in moke že čutimo.

Semenj v Herpeljah 2. maja. Prignanih 60 volov, 140 krav, 45 telet, 150 prašičev. Cene: voli 350-400, krave 200-300, teleta 350-400 za stot žive teže; prašiči 120-160 glava.

Cena sena po Istri gre od 25-50 lir za stot.

Vinske cene po Istri. Črno vino: Bužet 190, Oprtalj 180, Motovun 200-220, Završje 200, Belo vino: Bužet 180, Oprtalj 160, Motovun 200-220, Momjan (moškat) 250.

Tipografija FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINISCH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. — Slovencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko. Delo zajamčeno. Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via. Lazzaro 23 II n.

(zraven kovarnic Rona)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

Najlepša prilika za nakup birmanskih daril!

Gospodinje!

Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v Trstu, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve)

Maria Accerboni

via Genova 21.

V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L, domačega platna po 3.90 L, finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L, narodno nošo po 2 L, vsake vrste nogavic po najnižjih cenah.

Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.

Trst, via Genova 21.

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi

Matija Pahor

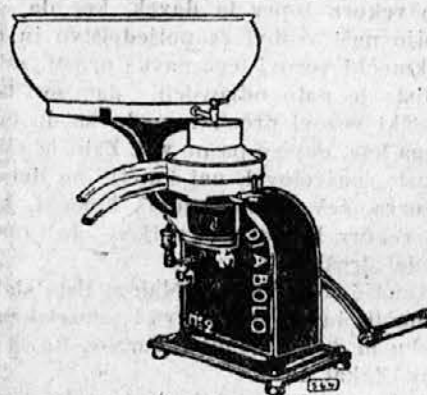
Trst — Via Arcata 19 — Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko. Tvrška znana po vseh podeželskih sejnih.

Za botre in birmance bogata izbira vsake vrste čevljev okusno izdelanih in dober kup.

Tudi za najmanjšega kmetovalca se izplača v najkrajšem času nakup

posnemalnika „DIABOLO“

je prvovrsten in svetovni izdelek, je priprost, močan in vztrajen. Plačilni pogoji so ugodni. Večletno jamstvo tovarne. Krajevni zastopniki se iščejo. Ceniki in katalogi so brezplačno na razpolago.

Knut Jonson - Bolzano.

Pojasnila prebivalcem goriške pokrajine daje zastopnik tvrške

VITTORIO JONSON - GORICA

Via Contavalle 4 II.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924. z veliko premijo, diplomu in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke. Najbolj boste zadovoljni če poskusite

— pri —

::: FORCESSINU :::